

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Ven. Viri Thomæ Malleoli A Kempis, Canonici Regvlaris
Ordinis D. Avgvstini. Opera Omnia**

Thomas <von Kempen>

Dvaci, 1625

Vigesima-Septima. De septem notabilibus punctis cogitandi, de passione
Christi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-45790](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-45790)

quia omnem creaturæ comprehensionem excedit, quod tu Deus, creator omnium homo fieri, & pro hominibus mori dignatus es.

7. Oro igitur suppliciter te Domine, vt me peccatorem misericorditer respicias: & per ineffabilem gratiam tuam interius illumines, frequenter visites, lachrymis irriges, compunctione cõteras & emundes. Vt quem preciofo sanguine tuo redemisti, sedula pafsionis tuæ meditatione renoues & accendas. Concede mihi in ea deuotè proficere, & cunctarum pafsionum mearum salutaria remedia exinde semper suscipere. Vtinam magis & profundius mihi ad cor transeat, quàm hactenus fecit: & sic me afficiat atque informet, quemadmodum multos sanctos & sanctas sapius accendit & compunxit. Quatenus etiam in vita mea, similitudo mortis tuæ resultet, per operationem spiritus & mortificationem carnis: possim què illud memoriale verbum Apostoli dicere: *Quia Christo confixus sum cruci.* Et illud æquè amantissimum verbum contra omnes carnales & vaniloquos mundi sapientes prædicare: *De cetero, nemo mihi molestus sit: Ego enim stigmata Iesu in corpore meo porto.* Portabat B. Apostolus Paulus gloriosa & preciofa stigmata tua in corpore suo; cum præter quotidianam pafsionis tuæ memoriam, toto cordis affectu, exterius affligi & vilipèdi pro nomine tuo gaudebat: Et quicquid corporaliter graue vel spiritualiter molestum sentiebat, hoc totum leue & multum tolerabile ex amorosa consideratione vulnerum tuorum ducebat. Et ideo hortabatur omnes fideles amatores tuos, dicens: *Semper mortificationem Iesu in corpore nostro circumferamus: vt & vita Iesu in corporibus nostris manifestetur.* Stude & tu anima mea hoc ipsum iam facere, his præcipuè diebus, quibus in Ecclesia venerabilis memoria dominicæ pafsionis agitur, ac lugubri mente & deuota attentione illuc oculum speculationis dirige, vbi Iesum noueris in grauioribus pœnis pro te fuisse. Dic affectuosè cum sponfa, memor semper Sponsi tui, ex amore crucifixi: *Ego dilecto meo, & ad me conuerso eius.*

VIGESIMA SEPTIMA.

De septem notabilibus punctis cogitandi, de passione Christi.

Thren. 1.

I. **A**ttendite & videte, si est dolor similis, sicut dolor meus. Super omnia Dei beneficia humano generi impesa, passio Christi altius eminet, & corda plus compungit. Ideo ad tam magnum beneficium memorandum mens euigilare debet: & cum magna cordis cõpafsione, de amaritudine pafsionis Christi sedulò pensare: quia hoc est Deo placitum, & salubre cogitãti. Nam singu-

la vulnera, medicamina sunt animarum: & dura flagellorum verbera, diuini amoris sunt indicia, & peccatorum nostrorum purgamenta. O quantas gratias teneor Christo reddere, pro quolibet verberare ac duro vulnere quæ in corpore suo pertulit, pro me vili peccatore.

2. Pensa igitur primò, quis est, qui hæc patitur: secundò, à quibus patitur: tertio, quanta patitur: quarto, pro quibus patitur: quinto, quàm longo tempore patitur: sexto, in quibus locis patitur: septimò, in quibus membris patitur. Multum enim iuuant ad intimam compassionem, si hæc septem notabilia per ordinem considerentur. Nam si personam patientis attendis, nulla dignior, nulla maior, nulla sanctior, nulla excellentior est. ^{1. Quis patitur.} Siquidem filius Dei est iste, qui patitur, vnigenitus Dei Patris, primogenitus virginis matris de Spiritu sancto conceptus, sanctitate & gratia plenus, signis & virtutibus clarus, in mundo sine peccato conuersatus. Ipse est verus agnus Dei absque macula, in lege præfiguratus, à Prophetis prænuntiatus, à multis regibus & iustis desideratus, à Patre in mundum, pro salute mundi passurus destinatus; ad crucem & mortem spòte paratus, pro peccatis nostris in ara crucis Deo Patri immolatus. Hic ergo talis ac tantus verus Sacerdos & summus Pontifex, sanctus, innocens, immaculatus, rex regum, Dominus, creator omnium rerum, Angelorum conditor, hominum redemptor; non refugit ab hominibus despici, capi, ligari, flagellari, crucifigi, mori, sepeliri, sicut docet textus sacræ passionis eius apertè.

3. O lamentabile spectaculum omni transenti per viam huius vitæ, ad inspiciendum foris expansum; & ad imitandum intus omnibus fidelibus in exemplum datum: Quæso diligenter perpende singula verba ac verbera in passione descripta, quia pro tua salute omnia sunt gesta. Nam maximam charitatem Christi tibi cõmendant, & patientiam in omni tribulatione seruandam ostendunt. Certissimè constat, quòd in comparatione dolorum & opprobriorum Christi nullius ponderis sunt angustie tuæ, quas patienter. Bonum est ergo tibi hinc oculum frequenter habere, & in dolorosa passione Christi solatium quærere, & tanquam columba in foraminibus petrae habitare, & pro pœnis Iesu gemere. Plus enim consolabitur te solus Iesus in meditatione suæ benedictæ passionis, quàm totus hic mundus in omnibus honoribus & diuitijs suis. In passione Christi inuenies, quod te ædificet, & conscientiam purificet: sed in dilectione mundanorum, breuis est lætitia, & sordida remanet conscientia. Omne enim, quòd de Deo non est, vanitas est, & pro nihilo reputandum. Passio autem Christi viuus sermo est, & efficax lectio ad instruendū, & igniendū.

dum, & purificandū. Atque omni gladio acutior, pertingit vsque ad intima cordis. Nam negligentiam increpat, duritiam emollit, ad compafsionem cor amātis scindit, atque ad fletum sapiffime mouet. Toties enim anima deuota compungitur, & quodammodo intus vulneratur: quoties passio Christi legitur aut predicatur, vel quando crux aspicitur, aut Iesus Christus & hic crucifixus nominatur. Et hoc est animæ magnum solatiū, si de passione Christi cogitans, dolorem eius sentit in mente; quem Christus passus est, & sensit multipliciter in corpore.

Dignitas
personę
patientis.

4. Nunc ergo attende, & quasi præsentem intuere Christum, qui pro te ista patitur. Primò cogita dignitatem personę, & contristare vehementer, quia Deus in carne tam contumeliosè tractatur. Ecce altissimus super omnes, infra omnes deprimitur; nobilissimus dehonestatur, speciosissimus sputis inquinatur, sapientissimus deridetur, potentissimus ligatur, innocentissimus flagellatur, sanctissimus spinis coronatur, mitissimus colaphizatur, ditissimus depauperatur, largissimus spoliatur, castissimus denudatur, dignissimus blasphematur, optimus vituperatur, doctissimus fatuus reputatur, amantissimus oditur, veracissimus abnegatur, dulcissimus felle potatur: benedictus maledicatur, pacificus molestatur, iustus accusatur, innoxius condemnatur, medicus vulneratur, Dei filius crucifigitur, immortalis occiditur Dominus pro seruo suspenditur. O facinus inauditum! O horrendū & execrabile maleficium Iudæorum! Quòd tamen Deus, per iustissimam misericordiam & sufferentiam, conuertit in tam magnum bonum, scilicet in salutem omnium credentium. Nam vnde ad horam lux mundi extinguitur, inde æterna lux in mentibus fidelium reparatur; & vnde ad breue tempus vita moritur, inde æterna mors in electos trucidatur. Denique ex passione Christi, diabolus vincitur & confunditur, infernus despoliatur, latro conuertitur, mundus redimitur, iustorum animæ de limbo liberantur, portę celi aperiuntur, Angelorum ruinę restaurantur, salus æterna per Christum facta, toti mundo declaratur.

2 A quibus
Christus
patitur.

5. Secundò pensa, à quibus hæc mala Christus patitur. Certè à propria gente, à populo peculiari sibi dilecto, à cognatis suis secundum carnem, ab Israelitis Abrahamę filijs, quos olim tam multis beneficijs ditauit, tot priuilegijs sublimauit, præceptis ac legibus & caremonijs præ ceteris gentibus instruxit: ab hominibus, quos ipse condidit, quibus optimam terrę partem tradidit, propter quos in mundum venit, & saluare desiderauit. Ab his igitur tam magnificè beneficiatis & exaltatis, Christus iniquè spernitur, inuidiosè accusatur, sine causa affligitur, & tandem morte turpissima condemnatur. Non fuerunt memores multitudinis miseri-

miseri-
cordiarum suarum, quæ à seculo sunt, neque mirabilium
operum suorum, quæ ostendit eis, etiam postquam offenderunt
in multis. Non attenderunt, quàm humiliter inter eos vixit, quàm
salubriter eos docuit, quomodo paupertatem amavit, & diuitias
contempsit: quomodo honores fugit, & humiles ac simplices ele-
git: quàm multos infirmos sanauit, cecos illuminauit, dæmō-
nes eiecit, leprosos mundauit, ac alijs multis gloriofis signis cla-
rens, factis Deum se probauit, & necessitatibus corporis nostri
fruens, verum hominem se esse monstrauit. Pro istis utique bo-
nis & eximijs virtutibus, diuina potentia patris, non contume-
liam meruit, sed gloriam; non pœnam, sed gratitudinem; non o-
dium, sed amorem; non derisum, sed magis honorem recipere ab
omnibus debuit. Sed pro dolor, peruersi & increduli, ingrati om-
nibus beneficijs extiterunt: & pro multis bonis, multa mala
reddiderunt. Nec non alios quàm plurimos, pro augenda malitia
sua, ad idem facinus instigarunt, minis & clamoribus mortē in-
nocentis petierunt. Nam persuasione principum & sacerdotum
agitatione, populi commoti sunt, omnes Christo aduersantur, se-
nes cum iunioribus clamitant terribilibus vocibus; *Tolle tolle, 1047. 19.*
crucifigatur. Versa est omnis anterior laus & honor in lamentum;
omnis plausus & cantus Hebræorum puerorum, in ululatum sæ-
uientium luporum. Nulla ætas desuit, nullus sexus conticuit, nul-
lus status prætermisus est; omnes prauicordes Iudæi & Gentiles
concordant & consentiunt, vt Iesum morti citò tradūt, & inno-
centem animam in cruce suspendant. Quapropter omnes isti ef-
ficiuntur æternæ damnationis rei, in morte Christi. Verè maligni
homicidæ, & crudeles nimis deicide, qui filio Dei in nullo peper-
cerunt: sed omnia mala quæ potuerunt, in eum perpetrarunt. Nā
finxerunt falsa, & bene ac inclytè gesta peruerterūt. O mira Dei
clementia! O inæstimabilis Christi patientia, quæ tātis iniurijs
commoueri non potuit, nec pœnis superari! Exemplum enim
optimum, & fortissimum solatium, omnibus iniuriam patienti-
bus in hoc articulo dedit: vt saltem pauca verba volantia susti-
neant, qui dura verbera nequeunt adhuc sustinere.

6. Tertio pensare debes, quanta Christus patitur, & à quàm
multis multa mala sibi irrogantur. Constat profecto Evangelio
teste, quia primò pro parua pecunia, à proprio discipulo veditus
fuit: postea osculo fictæ pacis, hostibus traditus est: à sacerdoti-
bus grauer oburgatus, à pōtifice blasphemus vocatus, à scribis
& Phariseis diffamatus, à maioribus ciuitatis accusatus, à mini-
stris iudici præsetatus, ab Herode spretus & illusus, à Pilato morti
adiudicatus, ab armigeris captus & ligatus, à militibus flagellatus
& coronatus, à seruis conuitiatus, consputus, & colaphizatus, ab

3. Quanta
Christus
patitur.

Matth. 26. ancillis abominatus, ita ut Petro dicerent: *Verè ex illis es. Et tu cum Iesu Galileo eras.* Vix aliquis tam inops & vilis est inuentus, quod de pœnis Iesu non est gauisus. O dolor super dolorem! O pauperem & humilem Iesum, non habentem consolatorem, nec adiutorem à filiis hominum! Noti recesserunt, amici longè steterunt, flere poterant, adiuuare nequibant. Inter hostes nequissimos Iesus est derelictus, à maiore usque ad minorem fuit ad mortem postulatus. Cum confusione & clamore extra ciuitatem ductus, ligno crucis oneratus, vestibus suis spoliatus, inter latrones nude suspensus, clavis affixus, felle & aceto potatus. Grauius fuerunt impia verba, grauiora dura verbera, grauius horrida crucis supplicia. In tenerissimo, sanctissimo, purissimo, ac speciosissimo virginico corpore, exercuerunt tam ignominiosa tormenta, ut à planta pedis usque ad verticem, nulla esset sanitas corporis, sed tanquam leprosus appareret omnibus intuentibus. Vide ergo nunc, & considera, si est dolor similis dolori eius, quem patitur pro te Deus tuus. Numera, si potes, omnia verbera, omnia vulnera, omnes plagas, omnia impropria, omnia inquinamenta, à multis sibi inflata: & compatere corde compassiuo, omnia illa æquanimiter patienti. Describe ea in tabula cordis tui, pro memoriali perenni: & in omni tribulatione tua, dirige oculum mentis ad Iesum pendentem in cruce. Hæc enim crucifixo fuit Christus, post tam multas pœnas sibi incussas, ignominiosissima amarissima, & grauiusissima. Fuit etiã tristissima sibi, ex parte amicorum à longè stantium & lugentium vberimè; quia coru luctum & gemitum, suum reputabat dolorem. Fuit quoque crudelissima, ex parte aduersariorum ipsum deridentium, conuitiantium, & gratulantium de interitu eius; qui nulla miseratione, de tantis pœnis & malis mouebantur. Ecce iam audisti, quanta & à quantis passus est Christus: cui meritò compati debeat omnis Christianus. Si quis videret patrem suum, aut aliquem charissimum amicum, ante se tot pœnis cruciari, & in publico patibulo ante portam suspendi, nonne statim quasi amens effectus, præ dolore tabesceret & deficeret? Multo magis ergo passio Christi debet intima viscera tua penetrare, & ad saluberrimum luctum pronocare. Stude igitur omnem carnalem amorem à te abijcere, omnem vanam lætitiã excludere: quatenus inter deuotos amatores Christi merearis computari, qui quotidie in passione dominica se exercent: & omnes dolores Christi ita in se trahunt, ut de proprijs læsionibus & iniurijs parum vel nihil ponderent. De quibus ait B. Paulus Apostolus, dominicæ passionis amator: *Hoc sentite in vobis, quod est in Christo Iesu: qui semetipsum exinanuit formam serui accipiens, factus obediens usque ad mortem crucis.*

Phil. 2.

7. Quar-

7. Quarto pensabis, pro quibus passus est Christus, & qua de causa tam amaram mortem pertulit Deus. Vtique pro peccatis nostris, quæ à parentibus nostris contraximus: & quæ etiam singulari propria iniquitate perpetravimus, in qualicumque ætate, vel statu, vel ordine, vel officio. *Omnes enim peccaverunt, & egent gloria Dei*, ait Apostolus: siue Iudæi, siue Gentiles; siue serui, siue liberi; siue pauperes, siue diuites; siue reges, siue principes; siue clerici, siue laici, siue sacerdotes, siue doctores; siue prelati, siue subditi: omnes inquam filij Adam, omnes filij iræ, per naturam geniti: sed per gratiam Christi liberamur, per baptismum Christi mundamur, per mortem Christi ab æterna morte saluamur. Siue ergo dicatur passio Christi, siue sanguis Christi, siue crux Christi, siue mors Christi, ad idem valet, & hoc totum simul nobis proficit ad salutem: quia in Christum credendo, & Christum amando, Christo incorporamur & viuimus. Caput enim pro membris passum est, caput pro membris doluit, caput pro membris in cruce orauit, & veniam impetrauit. Igitur pro omnibus mortuus est Christus, ut gustata morte temporali, vinceret mortem æternam, & de peccato damnaret peccatum: hoc est, per pœnam passionis suæ, solueret omnia debita peccatorum nostrorum. Hinc quoque B. Petrus, gratiam Christi & meritum passionis eius commendans, ait: *Christus semel pro peccatis nostris mortuus est, iustus pro iniustis: ut nos offerret Deo, mortificatos quidem carne, viuificatos autem spiritu*. Hinc etiam in Apocalypsi legitur, quod sanctorum animæ, cum magna gratiarum actione, ante thronum Dei ceciderunt: & coram agno laudes pro sua redemptione cantauerunt, dicentes: *Redemisti nos Deo in sanguine tuo, ex omni tribu, & lingua, & populo, & natione: & fecisti nos Deo nostro regnum & sacerdotes*. Hinc quoque est, quod sancta mater Ecclesia, in litanis sanctorum, quando pro diuersis necessitatibus & periculis orat, hanc petitionem specialiter ad Christum dirigit: *Per passionem & crucem, per mortem & sepulturam tuam, libera nos Domine*. Talis enim oratio maximè Deo placet, & ampliorem fiduciam præstat veniam impetrandi, propter meritum passionis Christi. Est autem passio Christi thesaurus Ecclesiæ, qui non potest exhauriri nec consumi, sed est infinitæ virtutis & dignitatis. Per hanc quippe omne debitum soluitur, omne peccatum dimittitur, & pœnitentibus regnum cælorum promittitur ac donatur, quod per multa millia annorum clausum tenebatur. O suauissima reconciliatio, ad placandam faciem diuinam! O dignissima oblatio, ad recuperandam gratiam amissam! O plenissima satisfactio, ad abstergendam omnem maculam peccatorum filiorum Adam, in quo omnes peccauerunt & ceciderunt! Quia ergo Christus nullum à

4. Pro quibus Christus patitur.

Rom. 3.

1. Pet. 3.

Apoc. 5.

pecca-

2. Cor. 5.

peccato liberum reperit, ideo liberandis omnibus venit, pro omnibus ex charitate satisfecit; ex pietate voluit, ex diuinitate potuit, ex humanitate opus redemptionis impleuit. Vnde B. Paulus aiebat: *Deus erat in Christo, mundum reconcilians sibi*: obsecramus pro Christo, reconciliamini Deo. Ecce habes & audisti, pro quibus passus est Christus, & qua de causa hanc mortem pati dignatus est: quia pro omnibus hominibus, cuiuscumque aetatis & sexus, ex Adam origine natis.

Quā longo tempore Christus patitur.

8. Quinto pensabis, quā longo tempore Christus passus est, & quamdiu in pœnis fuit: quia hoc ad longanimitatem patientiæ eius pertinet, & notabilem confortationem pusillis ac tristibus præbet. Attende & diligenter perlege omnes sancti Euangelij libros, & apertè inuenies, quia tota vita Christi, ab initio natiuitatis suæ usque ad exitum vitæ, in magna paupertate, in persecutione & tentatione, in labore & fatigatione, in despectione & obloquutione prauorum, exercitata fuit, ac tandem in crucis mortificatione consummata. Sicque nullum tempus absque tribulatione pertransiit, quamdiu in seculo vixit. Sed considerando certū diem & horam passionis suæ, tunc à vespera sacratissimæ cœnæ, tristitia imminētis doloris ac futuræ mortis incepit: quando cœnantibus adhuc discipulis eis prædixit, quod eadem nocte ab vno eorum tradendus esset in manus peccatorū: & durauit vsque post horam sepulturæ eius, imò vsque ad tertium diem, in quo resurrexit à mortuis: tunc enim apparuit discipulis suis viuus, lætus, & gloriosus. Graue igitur fuit peccatum hominis, quod tanto tempore & tantis doloribus vix expiari potuit: pro quo & Dei filium crucifigi ac mori necessarium fuit. Vnde, quia fragilitas humana est valde magna, & ad malū prona ab adolescentia suā: insuper & ex multis occasionibus & tentationibus, contingit homines peccare diuersis temporibus & horis, tam diurnis quam nocturnis, sæpe etiam scienter, sæpe ignoranter: ita vt vix aliqua dies vel hora prætereat absque delicto & Dei offensa. Idcirco, ne homo propter nimietatem delictorum suorum desperet de venia consequenda, saluator noster Iesus Christus passus est pro omnibus nobis grauissimos dolores longo tempore & in diuersis horis: quia per totam noctem & diem pro peccatis filiorum hominum laborauit sustinendo, sepiusque preciosum sanguinem suum effundens. Tunc etiam veraciter in his temporibus, septem horas Canonicas, ad laudem Dei Patris sui compleuit: non canendo, sed patiēdo, & orando pro nobis. Quapropter omnes religiosi exemplo Christi informati, debent has septem horas quotidie Deo persolvere: quia Christus semetipsum holocaustum Deo in odore suauitatis in ara crucis obtulit, & tanquā electus aries, in-

De septem horis Canonicis.

ter

ter vepres peccatorum pendēs, pro Isaac, id est, pro omnibus electis immolatus est, de quo B. Petrus Christi fidelibus scribēs, ad gratitudinē eos hortatur, dicens: *Non enim corruptibilibus argento vel auro redempti estis, de vana vestra cōversatione paterna traditionis; sed precioso sanguine, quasi agni immaculati Iesu Christi.* Voluit ergo redemptor noster Dominus Iesus Christus, tam longo tempore, tam multas pœnalitates in suo sanctissimo corpore sustinere, ad delendum chirographum damnationis nostræ; ad excitandum nos ad feruorem strictæ pœnitentiæ; ad dandum exemplum magnæ patientiæ cunctis diebus vitæ nostræ. Et verè patientia est nobis omnibus summè necessaria, quamdiu degimus in hac misera vita tentationibus plena. Quia nemo securus, nec vna quidē die aut hora à laqueis diaboli & ruina peccati, in quocumque loco fuerit, aut ordine, aut officio constitutus, nisi gratia & misericordia Dei fuerit omni hora desuper respectus & munitus. Sed inter hæc mala & pericula confugiendum est præcipuè ad passionem dominicam; & sub arbore crucis, tanquam sub vmbaculo diuinæ protectionis, latitandum & pausandum: atque de patientia Christi intimè & sapè meditandum, quia ipse habet virtutem sapidissimam, dulcorandi & mitigandi omnes amaritudines passionum nostrarum; & alleuiandi grauamina, à quocumque homine vel spiritu fuerit aliquis exacerbatus.

9. Stude igitur exēplo Christi & sanctorum eius, equanimiter vitæ huius aduersitates sufferre, & patientiam pro armis tenere. Noli conqueri de longitudine temporis, nec de acerbitate afflictionis: sed pensa, quia Christus grauiora diutius pro te pertulit, & ideo iustum est, vt eandem viam sequaris. Nam patiēdo pro Christo, multum promereris, & multa bona exinde consequeris. Primò quidem, Deum altius honorificas, si de manu eius quælibet cōtraria beneuolè capis. Angelos lærificas, quide tua toleratia gaudēt in cælis. Proximū ædificas, si iniurias tacitè feras. Diabolū cōfundis, si læsus & contēptus gratias agis. Coronā tuā duplicas, quia hīc maiorē gratiā & in futuro altiorē gloriā recipies. Siquidē omnis præsens labor paruus est, & breuis hæc vita: sed merces sequens grandis est & requies infinita. Reuera toties martyr Dei efficeris, quoties pro Deo pœnā libenter pateris. Nō ergo æstimes Deum tibi aduersari, si in hoc mundo molestaris & deprimeris. Gaude potius: quia hīc humiliaris & flagellaris, vt postea cum Christo in æternum glorificeris. Sæpe enim plus nocent prospera, quā aduersa: & citius decipiunt blandimēta, quā amara vituperia. Noli ergo deficere in tribulatione tua, pro Christi nomine & amore, sed cōstanter patiēti animo omnia sustine, sicut Christus & omnes sãcti fecerunt, qui dolores sustinēdo ho-

stem

stem vicerunt. Nam aduersa patiendo fit homo melior, auro purior, vitro clarior: à vitijs purgator, virtutibus perfectior. Christo acceptior, sanctis similior, hostibus fortior, amicis amabilior. Fit etiam quisque ad custodiam sui cautior, ad cōpassionem promptior; ad humilitatem profundior, ad discretionem prudentior; ad orandum feruētior, ad cælestia paratior, ab inferno securior. Hæc sunt bona germina sanctæ patientiæ, quæ maximè relucent in Christi amarissima passione: & hæc omnibus nobis proponitur imitanda. Ipsa nāque sacratissima passio, cunctis sanctorum passionibus fuit dolore acerbissima; humilitate profundissima, charitate excellentissima, obedientia perfectissima, paciētia fortissima, puritate innocentissima, vtilitate saluberrima, meritis dignissima, remedijs efficacissima, satisfactione pro omnibus sufficientissima, placatione aptissima, reconciliatione gratissima, oblatione acceptissima, redemptione fructuosissima, mysterijs plenissima, omniū virtutum suauitate redolentissima, omnibus scientijs, artibus, & medicinis præferenda. Tam magna, tam alta, tam longa, tam profunda; tam dulcis, tam deuota: tam cōpunctiua, tam amorosa: tam feruida, tam solatiofa, tam sapida, tam virtuosa est passio redemptoris nostri, vt nullis vocibus humanis valeat plenè commendari: nullis Angelicis linguis dignè queat explicari: sed semper noua est & viuida, semper reficit & confortat, instruit & accendit; sed præcipuè eos, qui contemptis omnibus in vulneribus Iesu Christi solatium suum quærunt.

In quibus locis Christus patitur.

10. Sextò, notabis omnia illa loca, in quibus Christus passus est pro te aliquas contumelias vel pœnas. In monte siquidem Oliueti ter orauit: ibi præ tristitia & pauore sanguinem sudauit, & oratione facta, in voluntatem Patris sui perfectè se resignauit. In horto, à Iudæis quæsitus est inuentus; non fugit ab eis, sed obuians processit. A Iuda proditus est, & ore ficto osculatus. A barbatis ministris captus & ligatus. A praua cohorte, tanquam pessimus latro, in tenebrosa nocte cum facibus & laternis ad ciuitatem violenter est tractus & ductus: & ne euaderet, vel ab aliquo eriperetur, cautissimè custoditur. In domo Annæ primò examinatur, & quæritur ab eo de doctrina sua & discipulis eius. Et cum ad hæc bene respondisset, ab vno ministrorum in maxilla duriter est percussus. In domo Caiphæ pontificis, vbi multi congregati erant contra eum, multis iniurijs & ludibrijs vexatur, facies eius obuelatur, sputis inquinatur, colaphis cæditur, & vt reus mortis proclamatur. Manè autem facto, vinctis manibus, publicè per plateas ad prætorium Pilati dicitur, & tanquam transgressor legis & populi subuersor, grauius accusatur. Deinde ad confessorium

riam Herodis transmittitur, à quo derisus & alba veste indutus, velut fatuus reputatur, & ad Pilatum remittitur. Vbiq; illusus, vbiq; exprobratus; nullibi tutus, nullibi quietus, omnibus odiosus, omnibus abominabilis factus. Foris audit clamores, intus patitur dolores. Et post saeva verbera, & multa vulnera accepta, quasi vita ista indignus, extra ciuitatem cum contumeliosa cruce educitur; atque inter latrones, in loco Caluariae nudus in cruce suspenditur. Omnibus autem consummatis, quæ de ipso scripta erant, in corde terræ (scilicet in monumento nouo exciso) à iustis viris Ioseph & Nicodemo reuerenter sepelitur; & à sanctis mulieribus, multis lachrymis & suspirijs deploratur. Ecce, quàm multa loca in passione sua Christus visitauit: quàm saepe in istis preciosum sanguinem suum fudit: quàm multa impropria cum verberibus sustinuit; vt populum suum sanctificaret, & loca contaminata purgaret, in quibus homines saepe peccant, & Deum offendunt.

11. Quis enumeret (proh dolor) omnia mala, quæ adhuc in multis locis publicè & priuatim fiunt, tam in domibus quàm in plateis, in hortis, in villis, in montibus & vallibus, in campis & siluis, in atrijs & palatijs terrenis? Non est ibi Christus, nõ auditur ibi fletus de passione Saluatoris; sed vanitas vanitatũ, iocus & risus in conuiujs Herodis, cum suis principibus. Væ ijs, qui sic elongauerunt se ab eo, qui redemit eos; faciem ad mundum habentes, & dorsum ad Deum conuertentes. Attamen pius Dominus non cessat clamare post tales, & ad poenitentiam reuocare oues errantes. Nam spem magnam misericordie suæ reliquit hominibus, in tam benigna sufferentia omnium malorum & dolorum suæ amarissimæ passionis: & precipuè in illis locis, vbi erat productus & lacepsus. Vnde pro malitijs hominum extinguendis, & pro immundis locis purgandis, grauissimè punitus est in suo sanctissimo corpore à multis. Et qui olim propter peccata hominum, maledictionem mundo intulit; nunc per effusionem sacri sanguinis sui, benedictionem & remissionem peccatorum omnibus poenitentibus promisit.

12. Destruxit insuper, per verbũ prædicationis suæ, idola gentium & habitacula dæmonum, subuertitque aras, & nomina falsorum deorum, & pro sacrilego ritu paganorum & vitulis Iudeorum, verum ac nouum sacrificium preciosi corporis sui instituit, in multis locis celebrandum. Propter hoc enim fecit consecrari templa & altaria multa in multis locis, ad honorem nominis sui & sanctorum: vt stet firma fides Christianorum, & cultus floreat diuinus cum laudibus hymnorum. Sed & ad ornandum locum habitationis gloriæ suæ, & domum orationis optimis reliquijs

liquijs

liquijs illustrandam, reposuit ibidem deuota & præclara significationem passionis suæ in memoriale sempiternum: atque in titulum triumphalem deuictæ mortis, erexit crucem sanctam, tanquam arcam foederis & pacis inter Deum & hominem; & tanquam arcum arcum, contra diaboli terrorem.

13. Dignū igitur est, ut iā in diuersis locis ab vniuersis Christi fidelibus, à paruulis & magnis; à pauperibus & diuitibus, à sapientibus & imperitis, à fortibus & infirmis; à prelatiis & subditis per totum orbem terrarum, apertis ianuis, & omnium linguarum vocibus, Christus passus prædicetur, laudetur, & magnificetur, atque super omne nomen in cælo & in terra altius eleuetur, pro omnibus confusionibus & pœnis, in multis locis à multis personis sibi factis. Debes ergo & tu, deuotionis causa stimulatus, in hoc sancto die parasceues, omnia illa loca dominicæ passionis in mente tua depingere, & in spiritu Hierusalem perillustrare, ad imaginem crucifixi oculos frequenter erigere, & cum interna compassione, sacra Iesu Christi stigmata inspicere, quàm magna & multa fuerunt. Deinde veniam pete, ut ipse tibi misericorditer indulgeat, quotiescunque in aliquo loco vel tempore ipsū offendisti, potes etiam altaria Ecclesiæ tuæ visitare, & ad terram te prosternere; pavementum siue scabellum altaris tribus aut quinque vicibus osculari, in recordatione sanguinis Christi super terram effusi.

14. Debes insuper propter amorem & honorem Christi, cuncta sanctæ Ecclesiæ loca Deo cōsecrata, omnia monasteria & hospitalia, vbicumque religiosè viuunt & Deo seruitur, in reuerentia semper habere, eorūque bonis actibus congaudere, & aduersitatibus condolere; quatenus omnium bonorum, quæ ibi die ac nocte ad laudem Dei peraguntur, particeps effici merearis. Citò namque veniam à Deo obtinebit, quisquis de peccatis suis veraciter dolens, de cætero firmiter se emendare proponit. Magnam quoque fiduciam diuinæ propitiationis acquirat, qui in omni re & petitione, passionem Christi in auxilium sibi assumit; & plus de meritis Christi & sanctorū suffragijs, quàm de proprijs laboribus & virtutibus confidit. Nam opera nostra strictè discussa, rarò extoto sunt pura. Et ideo necesse ad humilitatem & cōfessionis remedium confugere, semper à Deo misericordiam petere, ac totam spem salutis in Christo ponere, qui solus in omnibus perfectus est. Ipse enim potest imperfectiones nostras celeriter & perfecte curare, & ampliorem gratiam humilibus & contritis corde præstare.

In quibus
membris
Christus
patitur.

15. Septimo & vltimo loco attendere debes, & cū ingenti dolore pensare, in quibus membris passus est Christus; & quales

pæ-

pœnas in singulis articulis & quinque sensibus corporis pertulit pro nobis. O quàm dura verbera in flagellatione sustinuit: quàm multa millia vulnera illi inflicta fuerunt: quàm sæpè in eodem puncto repercusus est; quàm pœnaliter ista sensit & tacuit! Non manum opposuit, nec pedem vel aliud membrum ab ictibus retraxit; sed sponte ac liberè totum corpus suum percutientibus tradidit; vt pro peccatis omnium hominum plenè satisfaceret. Nam sicut cuidã religioso in visione ostensum est, quoties Christus vnum ictum verberantis accepit, mox illum Patri pro nobis ex amore obtulit, petens vt & delictis nostris ignosceret. Non enim tam dilectus filius contra patrem aliquando murmurauit, quia tantis pœnis eum exposuit. Non comminabatur torquentibus se duriter, non irascebatur conspuentibus se turpiter, non maledicebat accusantibus se fallaciter: sed magis condoluit, excusauit, tolerauit; & orauit pro eis, vt acciperent veniam, dicens: *Pater dimitte illis, non enim sciunt, quid faciunt.*

LUCA 23.

16. Sed quæ causa tanti mali & doloris immensi? Certè multa peccata hominum, qui in multis membris suis per quinque sensus sæpissimè delinquunt, & Dominum grauiter offendunt. Nam corporis membra, quibus Deo seruire deberent, & multa bona operari possent: hæc (proh dolor) timore diuino excluso, diuersis vanitatibus & delectationibus prauis, ausu temerario tradunt: & ita peccando, serui vitiorum & membra ac vasa dæmonum fiunt. Quapropter Christus filius Dei compatiens hominibus, & cupiens sanare peccatores, & à laqueis diaboli eripere, graues & longos cruciatus in sanctissimo corpore suo excepit & pertulit: vt per corporales dolores in quinque sensibus suis medicinam conferret animabus nostris: & omnes delectationes carnis, quæ militant aduersus spiritum, doceret esse fugiendas & mortificandas. Ne ergo Deus hominem propter peccata sua æternaliter puniret, qui summum bonum deserens creaturis adhæsit; pius Dominus Christus, hanc in se pœnam temporalem & mortem carnis, pro culpis nostris, sine omni culpa suscepit, vt iram Patris placaret, & ab æternis pœnis nos liberaret.

17. Sed iam ad singula membra vulneribus fauciata oculum Pedes
cordis conuerte, & pio compassionis affectu lachrymas funde. A Christi.
planta pedis incipe, & vsque ad verticem capitis ascende, quia totum corpus Iesu repletum est amarissimo dolore. Enimvero, si tu iam in tali esses dolore, aut iaceres in grabato grauatus languore, nonne placeret, qui tibi condoleret; & displiceret, qui te negligenter præteriret? Vide ergo Dominum Iesum, propter te passum, propter te vulneratum & mortuum; & habeto super omnibus

Act. 7.

nibus doloribus eius ad minus gemitum, si non potes elicere plerumque. Cum enim beatus Stephanus esset lapidatus, viri timorati & fideles fecerunt planctum magnum super eum. Et ecce maior Stephano; immo præ omnibus sanctis sanctorum maximus pendet in ligno crucis vulneribus plenus: & ideo merito condolere sibi debet omnis fidelis, sed præcipuè religiosus devotus seculo abdicatus. Intuere igitur primum, quàm graviter Christus passus est & vulneratus, in speciosis ac mundis pedibus; quibus per terram sæpè fatigatus ambulavit, verbum Dei prædicando: cum quibus vndas maris calcavit, sine nauigio sine humano adiutorio transfretando. Nam ea virtute & potestate diuina, qua omnia creauit, & ventis ac mari imperare, & ad vsum sui habere potuit. Sed heu, quàm mirabilis rerum mutatio, & quàm incomprehensibilis Dei dispensatio; quòd author omnium creaturarum, & summus medicus animarum & corporum, qui multos claudos & ægrotos fecit subito ambulare; nunc tam ferociter in pedibus suis vulneratur, tam fortiter ferreis clavis perforatur, vt nec incedere quidem valeat, neque se mouere: sed instar pessimi latronis, duris vinculis tenetur cruci alligatus. Tali itaque poena perfixus est in vtroque pede innocens Christus, qui secundum Prophetam soluit compeditos, illuminat cæcos, erigit elisos, diligit iustos. Et quare hoc? Profectò, vt vincula peccatorum nostrorum solueret, & maculas pedum ablueret: quæ multoties contrahuntur in discurrendo, ambulando, spatiando, ludendo, saltando.

Isai. 14.
Psal. 145.

18. O quàm graviter peccant, qui pauperes conculcant, qui pompaticè procedunt, qui tumultus in Ecclesia excitant, & orantes impediunt, qui multos leui euagatione & moribus incompositis scandalizant. Væ eis, qui propter tadium boni operis & defectum deuotionis quarunt consolationes in rumoribus & negotijs externis. Isti etenim, si vno clauo timoris Domini essent cõfixi, manerent vtique libenter apud semetipsos solitarij, cogitando de passione Christi, aut de scripturis sanctis aliquid legeret: vnde compuncti accenderentur in amorem Christi, per quem vincerent omnia aspera & dulcia mundi. Beati pedes eorum, qui ad audiendum verbum Dei parati sunt: qui omisis vanis ad Ecclesiam properant, orationi sæpè incumbunt, sensus ab euagatione restringunt, vt cum bona cõscientia dicant: *Ab omni via mala prohibui pedes meos, vt custodiam verba tua.* Beati pedes, qui sequuntur vestigia Iesu vsque ad crucem; & amant ibi potius stare & cum Maria plorare, quàm ad epulas ire, & spectaculis interesse.

Psal. 118.

Manus
Christi.

19. Passus est etiam Christus, & graviter vulneratus in sacris manibus suis; quibus sæpè benedictionem dedit, infirmos tetigit

git & sanauit. Cum quibus panem accepit & comedit, corpus suū cōsecrauit, & discipulis suis in solatiū porrexit. Sed, ó pie Deus, cur pateris manus tuas cum tanto dolore transfodi, & tam multo cruore perfundi, qui cælos extendisti sine labore; & terram orna- sti miro decore? Heu sancte Deus, fortis, & immortalis; ecce ma- nus tuæ, quæ formauerunt primum hominem in paradiso, sine defectu, sine omni vitio; iam pro dolor à perfidis hominibus & iniquis manibus perforantur ferratis spiculis Iudæorum; & in oculis amicorum tuorum extenduntur in ligno crucis ab omni- bus tunc maledicto, & pro maximo scandalo reputato. Sed ó bo- ne dulcissime Iesu, hanc iniuriam & violentiam voluisti pro pri- mis parentibus nostris & filiis eorum patientissimè tolerare: vt chirographum decreti disrumperes; & peccatum originale, ex tactu ligni vetiti & esu pomi noxialis contractum, tuo sancto cruore detergeres: vt vnde mors oriebatur per culpam, inde salus rediret per poenam. Ideoque iustitia exigente, vtrasque manus pro culpa delenda in ligno crucis extendisti; & pro peccatoribus vniuersis, charitate trahente, cruentis manibus exorasti.

20. O quàm grata & acceptabilis fuit ista oblatio pro nobis; quando tu amantissime Iesu, vnice fili Dei, temetipsum obtulisti in sacrificium sempiternum, ad placandam faciem Dei Patris om- nipotentis, quem omnes offendimus in multis: à quibus non suffi- cimus per nos iustificari, nisi interueniente tua sacratissima passio- ne & tēporali morte in arbore crucis, de qua prodiit sanctificatio & redemptio nostra, in acquisitione æternæ salutis. A tendēte grauitatē peccatorum nostrorū, & acerbiter vulnerū Christi, affectū charitatis eius supplicationemq; pro inimicis nostris, be- nignitatem quoque in omnibus contrariantibus sibi. Sapissimè Christus orauit, & discipulos orare docuit, aliquando flexis ge- nibus, aliquando elevatis in cælum oculis: sed nusquam ita flebi- liter & amabiliter orasse reperitur, sicut modò auditur; cum pro inimicis suis, expansis manibus, & pedibus confixis, ac membris omnibus distentis & vulneratis, in ara crucis orauit. Tunc enim fudit precem dulcissimam in auribus paternis, vt ignosceret in se peccantibus. Igitur ad compescendam hominum malitiam, qui ad irascendum faciles sunt, & pigri ad benefaciendum aduersariis suis; Christus vulnera latissima in manibus suis accepit, infor- mans omnes ad bona agenda & mala patiēda. Quia pro maxi- mis lucris reputatur, si quis æmulis suis non talionem vindictæ, sed orationis munus rependit. Caueas ergo homo paupercule, fragilis & vitiose, ne aliquem lēdas vel contristes verbo sinistro vel opere prāuo, pro quo Christus passus est & mortuus. Quia preciosa est in conspectu eius omnis anima, quæ in eum fideliter

credit, & mandata eius veraciter custodit. Iustum autem est, vt de proximo tuo bene sentias, & meliora speres: quia vel talis iam bonus est, vel per gratiam cito meliorari potest. Tu ergo ostende charitatem, & roga etiam Deum Patrem, vt quem nunc habes aduersarium; recipias iterum fratrem emendatum. Si autem tibi nocuit, indulge ex corde propter amorē Iesu Christi, qui in multis tibi pepercit. Ipse enim pius & misericors omnibus fuit; pauperes non despexit, leprosos non abhorruit, debilem non derisit, tristem delinuit, iratum placavit, perversum toleravit, poenitentem suscepit, errantem instruxit, innocentem defendit, vacillantem confortavit, charitatem ad omnes ostendit; & quod amplius est mirandum, plagis & vulneribus percussus, ab oratione non cessavit. Ecce qualiter Christus malos tolerando, bonos consolando, sanis & infirmis exemplum optimæ doctrinæ in passione exhibuit: & quasi duobus charitatis suæ brachijs, hostem & amicum pariter sibi attraxit; non reputans delicta ipsorum, dummodo velint Deo reconciliari, & omnes offensas debitoribus dimittere, ac mutuam charitatem in super conseruare.

Caput
Christi.

21. Passus est etiam Christus multum poenaliter in suo sanctissimo capite, tanquā in principali membro corporis sui, pro omnibus membris inferioribus, quæ nos sumus, qui in eum credimus, & per fidem ac dilectionem ei adhaeremus. Debet enim quilibet fidelis, tanquam viuudum & sanum membrum, Christi capiti suo in cunctis doloribus mentaliter compati & conuulnerari, quia membrum, quod capiti suo læso & ægroto non compatitur & congemiscit, aut putridum est aut insanum. Ergo si membrum Christi es, & de spiritu Christi viuis & sapis, attende nunc ad caput Christi Filij Dei viui, & vide, quantis spinarum aculeis, vndique pro peccatis tuis perforatur. Non est facile dictu, quā grauis, quā longus, quā acutus hic dolor fuit in benedicto & nobili capite Iesu, super omnia sanctorum & Nazaræorum capita consecrato: cuius sanctissimum verticem nouacula acuta non tetigit; nec capillas de capite eius, in terrā cecidit: nisi forte impij Iudæi cum ministris Præsidis, aliquos pilos de sancto capite furiosè extraxerint: vel etiam de barba sancta, crines indignis manibus euulserint. Quia plures contumelias & verbera Christo irrogasse æstimantur, quæ per singula non sunt ab Euangelistis expressa. Dicit tamen S. Lucas, quia & alia multa blasphemantes dicebant in eum. Nam aliqui velut insipientem, Christum apertè deridebant. Alij peruersiores, contumeliosa verba addiderunt. Alij bestijs crudeliores, dentibus stridebant, & plagas non paucas sibi intulerunt: & fortassis calcibus suis sacros pedes Iesu calcaverunt, quos dudum Maria Magdalena multis lachrymis lauit &

Luca 22.

vixit

vixit. Ah Domine Deus, quàm profunda acumina spinarum, sanctissimum caput tuum intrarunt: quàm duriter tenuem carnis tuæ pellem cum ossibus & nervis laeserunt: ita vt ex vulneribus impressis, rivi sanguinis per collum, per oculos, per aures, & vultum effluerent: ac decoram faciem tuam & omnem pristinam pulchritudinem penitus obscurarent. O generatio prava & exasperans, vt quid innocentem tam seuerè punis? Cur pium & humilem opprimis? & quasi in circulo, caput eius contorques? Certè mendaciter capitale crimen ei imponis, quod regem se fecerit: quia nunquam hic regalia ornamenta secundum seculi dignitatem habuit: neque calceos gessit, neque coronam concupiuit. Nullum etiam hominem verbo vel facto laesit, quin potius laesos & oppressos à diabolo gratis sanauit.

22. Filia Hierusalem, & omnes matronæ deuotæ, venite & videte regem Christum, Iesum Nazarenum, verum & pacificum Salomonem, ex regali progenie Dauid ortum. Videte, quomodo in die coronationis suæ, coronatur corona spinea à nouerca sua synagoga impia, suadente diabolo, & perurgente sacerdotum inuidia. Flebant tunc vberimè, mater eius beatissima Maria, cum S. Maria Magdalena, & omni comitiua sua nimium desolata. Flebant & discipuli dispersi in turba Iudaica, præ confusione & dolore ex visione spineæ coronæ, quæ sacro capiti Christi Domini ac magistri sui durissimè fuit impressa, clamante iudice coram populo furente. *Ecco Rex vester.*

Ioan. 19.

23. Pensate nunc Christi fideles, si vnquam talem contumeliã & tam acerbissimam pœnã, in aliquo de prioribus sanctis regibus vel prophetis audistis vel legistis, sicut nunc agitur in Domino prophetarum, in rege Angelorum, in præfule omnium sacerdotum, in agno Dei, qui venit tollere peccata mundi, per varia tormèta corporalis supplicij. Ecce qui antea gloriosus effulsit in signis & virtutibus magnis, nunc valde irreuerenter tractatur illusionibus multis, & percutitur virgis ac flagellis. Quem maxime honorare principes debuerant, & pro vero rege ac summo sacerdote suscipere, iam inauditis opprobrijs dehonestant, & corona crudelissimæ punitionis tormentant. Omnia enim in contrarium agunt, præstitis sibi beneficijs multis: & acrius sæuiunt, in auctorem propriæ suæ salutis. Nam pro rosis & lilijs offerunt ei spinas acutas. Pro gēmis & margaritis, dant sibi alapas duras. Pro corona regia, fertū de iūcis marinis. Pro torque aurea, colaphū sine misericordia. Pro stola byssina, albulā fatui cū ignominia. Pro purpura regis, rubicūdi sanguinis guttas. Pro balteo argēteo, lintēū de tenui filo. Pro sceptro regali arundinē vëto agitātā. Pro equo habuit asinū: pro freno, funiculū: pro gladio, virgā: pro scuto

S 2 flagel-

flagellum: pro ocreis, tibus nudas: pro chirothecis, vincula
 in manibus: pro calcaribus auratis clauos ferreos in pedibus: pro
 vexillo bellico, crucem cum titulo scripto: pro lorica, tunicam
 inconfutilem: pro galea, oculorum velamen: pro hasta regis, lan-
 ceam militis: pro mitra pontificis, sudarium nudati capitis: pro
 cathedra doctoris, columnam marmoris: pro scypho, spongiam:
 pro lagena, acetabulum: pro vino, acetum: pro nectare, myr-
 rham: pro medone, fel amarissimum: pro osculo, sputum: pro
 compassione, derisionis iaculum: pro valedictione, receptit ma-
 ledictionis verbum.

24. Præter ista iam dicta audi adhuc alia extremæ desolatio-
 nis grauamina. Nam derelictus est à Patre in maxima angustia,
 quasi non esset filius eius dilectus. Derelictus est ab amicis & di-
 scipulis omnibus, tanquam hospes & peregrinus, Perdidit sodales
 optimos, inuenit hostes pessimos. Amisit sanctum Petrum pro-
 pugnatores, recepit Malchum Petri accusatores. Quid plura?
 Pro reddituario, habuit furem: pro secretario, traditorem: pro
 vexillifero, Simonem Cirenæum, qui portauit crucem: pro cu-
 biculario, latronem nequam, qui exprobrauit eum: pro infirma-
 rio, derisorem: pro vestiario, spoliatores: pro refectorio, fel-
 lis braxatores: pro dormitorio, sepulchrum: pro lectulo, saxum
 durum in petra excisum. Inter hæc tamen mala in Christum Do-
 minum facta, non defuerunt amicorum pia lamenta: sed late-
 bant, & longè stabant: tacebant, & lugebant. Quia nunquam vi-
 sum est tantum malum in Israël, à die quo natus est Iesus in
 Bethleëm. Facta autem sunt hæc omnia ordinatione diuina pro
 salute nostra, & ad implendum Prophetarum oracula facta. Ecce
 his armis indutus est rex noster Christus Iesus Nazareus, con-
 tra mundi principem pugnaturus, & suo precioso sanguine genus
 humanum redempturus. Certauit vsque ad mortem, vicit dia-
 boli superbiam per humilitatem, mundi sæuitiam per patien-
 tiam, carnis petulantiam per crucis acerbissimam pœnam. Reli-
 quit nobis exempla sancta viuendi, sacra verba bona meditandi
 & contra singula vitia optima dedit remedia ad cauenda peccata,
 & ad aternæ vitæ præmia per crucem consequenda. Cui laus &
 gloria, de omni bono, in caelo & in terra; per infinita seculorum
 secula. Amen.